

FLANDRIEN CHALLENGE

KOPPENBERG

550^M

22%^{MAX}

11%^{AVG}

Weetjes over de
Vlaamse kasseiwegen

'Kassei' is afgeleid van het Latijnse 'Via Calceata', een met kalk en stenen bedekte Romeinse weg. In het oud-Picardisch werd het 'cauchie' (bestrate weg), en vervolgens in het Frans 'chaussée', waarvan dan 'kalsijde', 'katzei' en 'kassei' werd afgeleid.

In oorsprong duidt 'kassei' dus op een weg.

Het belang van Romeinse wegen

De wegen werden van groot belang voor de handel

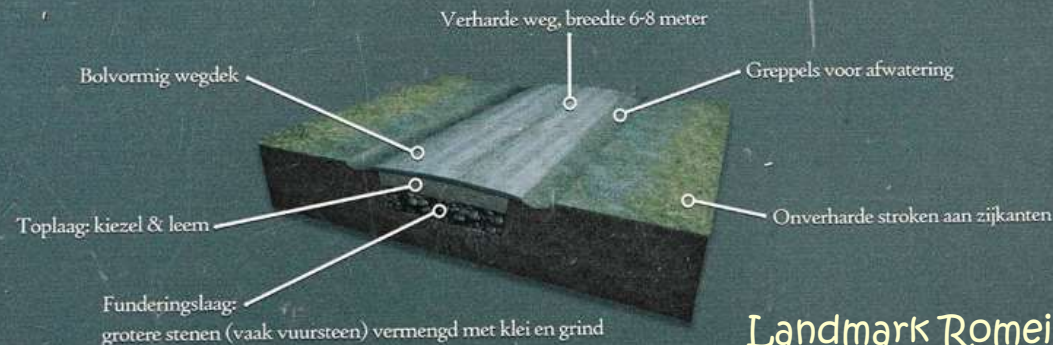
Zodra de Romeinen een gebied veroverd hadden, werd het ingepast in het Romeinse Rijk. Als eerste werden er wegen aangelegd. Die waren van essentieel belang voor bevoorrading en razendsnelle verplaatsingen van het leger.

In een volgende fase verbonden de wegen de bestuurscentra die verantwoordelijk waren voor het innen van de belasting; het uitvoeren van religieuze taken en het naleven van Romeinse wetten. Het goede wegennetwerk zorgde voor een snelle en efficiënte postbezorging. Koeriers te paard brachten berichten vanuit Rome naar alle uithoeken van het keizerrijk.

De wegen werden ook van groot belang voor de handel. Handelsnetwerken verspreidden zich over het hele Romeinse Rijk.

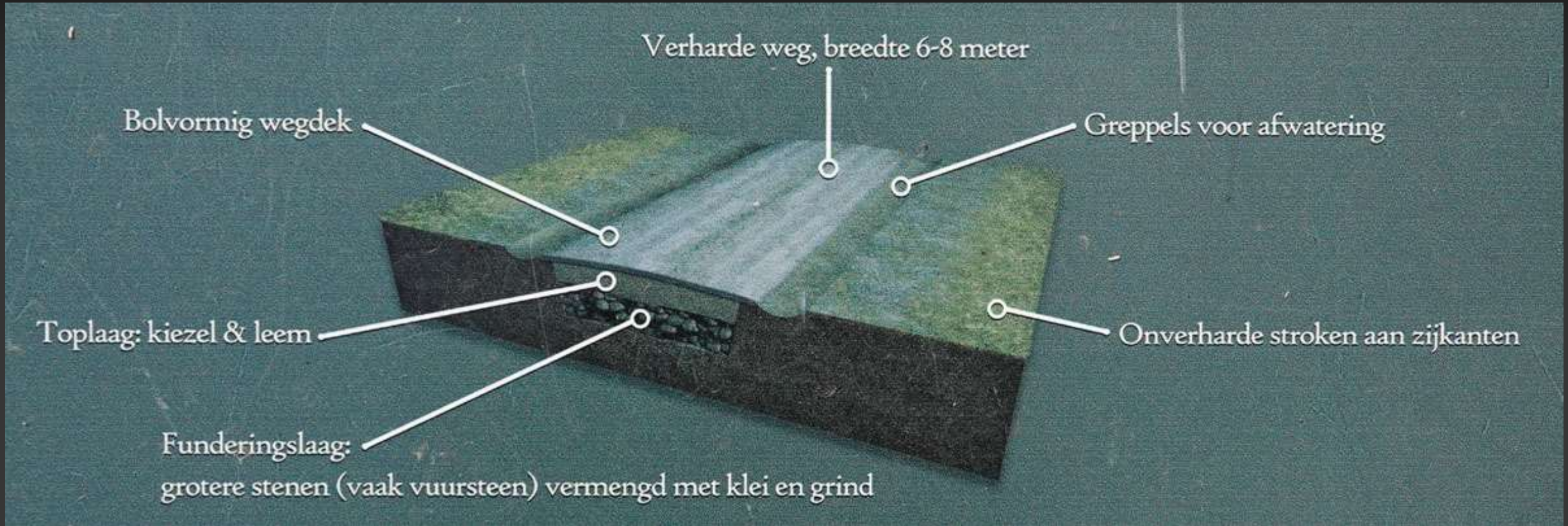

U bevindt zich hier
De Romeinse wegen in Noordwest-Europa

Landmark Romeinse Villa, Borgloon

Profiel van de Romeinse wegen :

De Romeinse weg in Borgloon is een fiets-vriendelijke versie van de oude Romeinse heirbanen.

Landmark Romeinse Villa, Borgloon

Borgloon - Voort, Romeinse Kassei

Kasseistenen werden in België ontgonnen in de porfiergroeven van Lessines in Henegouwen en Quenast in Waals-Brabant, en ook in groeven in de buurt van Tienen. Momenteel wordt er enkel nog steenslag geproduceerd.

De groeve van Quenast in Rebecq behoort tot de grootste steengroeven van Europa met een oppervlakte van 140 hectare en diepte tot 125 m. De ontginning van kasseien begon er in de 16de eeuw.

Er worden geen kasseien meer geproduceerd in België. Granietstenen worden wel ingevoerd uit Spanje en Portugal en o.a. uit China en India, terwijl er veel kasseien uit oude wegen worden hergebruikt.

Porfier is een vulkanisch stollingsgesteente. De benaming verwijst naar de textuur van relatief grote kristallen (fenocrysten) in een fijne grondmassa. In Lessines en Quenast betreft het een graniet gesteente. Graniet bevat voornamelijk de mineralen kwarts, veldspaat (groep) en mica (groep).

Kwartsiet van Tienen zit in de ondergrond tussen Kleine en Grote Gete en ook verder naar het oosten (Zoutleeuw, Landen) en het zuiden (Geldenaken, Huppaye) komt het gesteente voor. Het gesteente bestaat voor 95% uit kwarts en is 55 miljoen jaar oud. De kasseien hebben een roestbruine kleur.

De kwartsiet werd ontgonnen o.a. in Hoegaarden (Overlaar en Rommersom) en Tienen (Potterijstraat, Lovensteen en 'De Groeve' in Goetsenhove).

Aanduidingen van 'carrières' zijn terug te vinden op de Vandermaelen-kaart uit 1846-54.

Verharding met Tiense kasseien vinden we in :

- Klein Overlaar, Hoegaarden
- Oude Kassei, Zoutleeuw-Helen-Bos
- Keibergstraat in Bierbeek

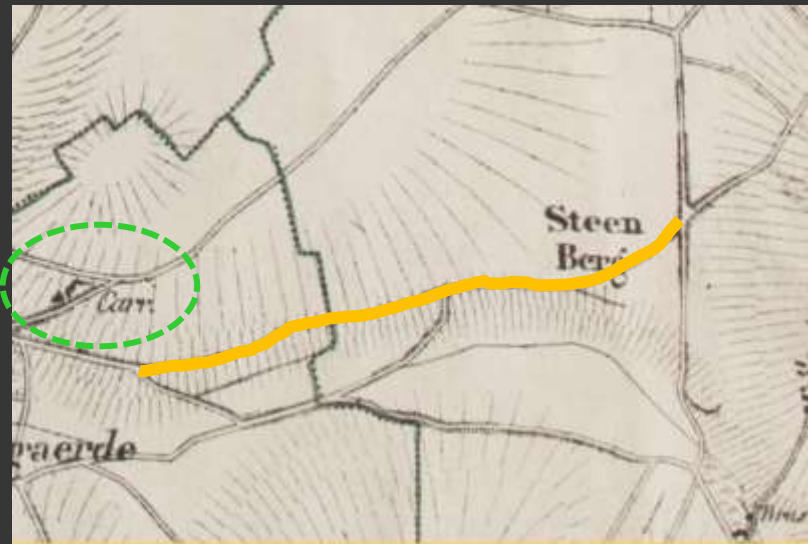
Kwartsiet en gobertange, natuurstenen uit Zuid-Hageland (Lambrechts en Stassen 2012)

Steengroeve
Rommersom
Hoegaarden

Potterijstraat
Tienen

De Groeve, Tienen-Goetsenhove

Lovensteen
Tienen

In oorsprong duidt 'kassei' op een weg.

Er zijn nog heel wat straatnamen waarin 'kassei' voorkomt alhoewel er nu geen kasseien (meer) te vinden zijn in het wegdek. Het zijn meestal hoofdwegen die het tracé volgen van oude Romeinse heirbanen. Vb :

- De Romeinse Kassei (N69) in Tongeren en Heers volgt het tracé van de oude Romeinse heirbaan van Tongeren naar Bavay in Frankrijk.
- De Hoeise Kassei (N614) in Tongeren en Herstappe volgt het tracé van de oude Romeinse weg van Tongeren naar Amay in de provincie Luik.
- De Oude Kassei in Borgloon - Bommershoven is onderdeel van het tracé van de Romeinse heirbaan Tongeren-Kassel.
- De Steenstraat in Koekelare, Torhout, Zedelgem-Aartrijke was deel van de Romeinse weg van Kassel (Frankrijk) naar Brugge. In Esen is de weg nog deels met kasseien aangelegd.

Andere kassei-straten zonder kasseibedekking :

- Oude Kassei in Waregem - Beveren-Leie
- Bovenkassei in Geraardsbergen - Zandbergen

Tongeren - Koninksem, Romeinse Kassei

Heers, Romeinse Kassei

Tongeren, Hoeise Kassei

Herstappe/Tongeren, Hoeise Kassei

Borgloon - Haren, Oude Kassei

Waregem - Beveren-Leie, Oude Kassei

Geraardsbergen - Zandbergen, Bovenkassei

De verharding van de straten in de steden begon onder de heerschappij van Albrecht en Isabella in het begin van de 17de eeuw. Gedurende het 40-jarig bewind van Maria Theresia, van 1740 tot 1780, werden ook de eerste landelijke wegen verhard.

De grote landelijke kasseiwegen zijn momenteel allemaal geasfalteerd of gebetonneerd. Een aantal kleinere kasseiwegen worden wel in stand gehouden tot vreugde van de wielerveders en een hele reeks is ook opgenomen als beschermd erfgoed.

Informatie over 248 Vlaamse Kasseiwegen met erfgoedwaarde is te vinden op de erfgoed website :

<https://thesaurus.onroenderfgoed.be/concept schemes/erfgoedtypes/c/221>

Een kaart met 'alle' Kasseistroken in België en Nederland :

<https://joostfietst.com/2019/02/13/kasseien-in-nederland/>

In de Vlaamse Ardennen zijn een hele reeks kasseiwegen sinds 1995 opgenomen in de lijst van beschermde monumenten. De meeste zijn bekend en berucht uit de Ronde Van Vlaanderen, slechts enkele hebben een mineralogische naam : Steengat Melden (Oudenaarde) en Steenbeekdries Etikhove (Maarkedal).

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE BESCHERMING VAN MONUMENTEN,
STADS- EN DORPSGEZICHTEN**

DE VLAAMSE MINISTER VAN VERKEER, BUITENLANDSE HANDEL EN
STAATSHERVORMING,

Gelet op de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van
monumenten en landschappen;

B E S L U I T

Artikel 1. - Gezien het advies van de Koninklijke Commissie
voor Monumenten en Landschappen, worden beschermd:
- als monumenten, overeenkomstig de bepalingen van het decreet
van 3 maart 1976,

ANZEGEM:
KASTER: De Varent

AVELGEM:
KERKHOVE: De Varent

BRAKEL:
ZEGELSEM: Haaghoek, Sint-Umarusstraat, H. Teirlinckstraat

Brussel, 30-03-1995

De Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse
Staatshervorming,

J. SAUWENS.

HOREBEKE:
SINT-KORNELIS-HOREBEKE: Haaghoek

KRUISHOUTEM:
NOKERE: Nokeredorpstraat
WANNEGEM-LEDE: Hulsepontweg, Wannegendorp

OUDENAARDE:
EINE: Doorn
MELDEN: Steengat "Koppenberg"
ENAME, MATER, VOLKEGEM: Beaucarnestraat, Zwiindries,
Kattenberg, Holleweg, Ruitersstraat, K. Martelstraat,
Matersplein, Kerkgate

KLUISBERGEN:
KWAREMONT: "Oude Kwaremont" Broektestraat, Schilderstraat,
Omegangstraat
KWAREMONT: Paterbergstraat "Paterberg"

RONSE:
Oude Straat "Oude Kruisberg"

MAARKEDAL:
ETIKHOVE: Donderij, Hof Te Fiennestraat
ETIKHOVE: Taalienberg
ETIKHOVE: Stationsberg, Steenbeekdries, Mariaborrestraat
MAARKE-KERKEM: Elkenberg
ETIKHOVE: Etikhoveplein, Etikhovestraat, Gieterijstraat

ZWALM:
SINT-DENIJS-BOEKEL: Molenberg
DIKKELE: Brouwerijstraat

ZOTTEGEM:
VELZEKE: Paddestraat

GERAARDSBERGEN:
Oudenbergstraat en de Muur
MOERBEKE: Bosberg

omwille van het algemeen belang gevormd door de industrieel-
archeologische, historische en sociaal-culturele waarde;

Industrieel-archeologische waarde:

De wielerveders 'Ronde van Vlaanderen' is beroemd om de vele zware kasseihellingen die moeten beklommen worden zoals o.a.

- Oudenbergstraat/Muur van Geraardsbergen (Geraardsbergen)
- Kapellestraat/Bosberg (Moerbeke, Geraardsbergen)
- Paterberg (Kluisbergen)
- Steengat/Koppenberg (Melden, Oudenaarde)
- ...

Ook heel wat kasseistroken komen geregeld aan bod :

- Donderij, Doorn (Eine-Mullem, Oudenaarde), Haaghoek, Holleweg, Huisepontweg, Jagerij, Kerkgate, Lippenhovestraat, Mariaborrestraat (Etikhove, Maarkedal), Paddestraat, Ruitersstraat, Varentstraat

https://nl.wikipedia.org/wiki/Ronde_van_Vlaanderen#Voornaamste_kasseistroken

Geraardsbergen, Oudenbergstraat/De Muur

Geraardsbergen - Atembeke-Moerbeke, Kapellestraat/Bosberg

Kluisbergen - Kwaremnont, Paterberg

Maarkedal - Etikhove, Mariaborrestraat

Oudenaarde Eine-Mullem, Doorn

Oudenaarde - Melden, Steengat/Koppenberg

In heel Vlaanderen zijn er kasseiwegen die tevens een mineralogische straatnaam hebben, t.t.Z. een straatnaam die verwijst naar een mineraal, edelsteen of geologisch begrip. Meer daar over op <http://straat.mineralogie.be/index.html>.

Een overzicht mineralogische kasseistraten van Oost-Vlaanderen via Vlaams-Brabant naar Antwerpen en Limburg op de volgende beelden.

<http://straat.mineralogie.be/index.html>

Eeklo, Zinkstraat

ZANDGAAN
→ WEG

Kruibeke - Bazel, Zandgaanweg

Laarne - Kalcken, Steenbeekstraat

KASSEIDE

ZONE
50
7.5

Lieferinge Centrum
Neigem
← Sleutelgat

Ninove - Lieferinge, Kasseide

UITGEZONDERD
LANDBOUWVOERTUIGEN

SCHONEVELD

Ninove - Meerbeke, Kleiveldstraat

Sint-Gillis-Waas - Kalf, Zavelstraat

Wachtebeke, Kleistraat

Asse - Asbeck, Keierberg

H. BARBARA

BOS

Bierbeek, Keibergstraat

Diest, Zoutstraat

Dilbeek - Itterbeek, Steenpoel

Glabbeek - Attenrode, Ovenweg

Grimbergen, Lagesteenweg

Holsbeek, Schaliëndak

Linkebeek, Kleiveldstraat

Lubbeek - Pellenberg, Zavelstraat

Merchtem, Kleistraat

Oud-Heverlee - Haasrode, Zavelstraat

Overijse - Tombeek, Leemveldstraat

Rotselaar - Everveld, Ijzerertsspoor

Scherpenheuvel-Zichem - Testelt, Zavelbeemden

Tienen, Keistraat

Tienen, Steenwegstraat

Tienen - Bost, Langesteenstraat

Tienen - Meer, Zoutleeuwstraat

Zoutleeuw - Helen-Bos, Oude Kassei

Antwerpen - Merksem, Trammezandlei

Antwerpen - Berchem, Leemputstraat

Antwerpen - Berchem, Krijtstraat

Antwerpen - Berchem, Schelpstraat

Boechout, Schalieweg

Bonheiden, Kasseiweg

Grobbendonk, Steenbeemden

Heist-op-den-Berg - Wiekevorst, Leistraat

Herentals, Zandstraat

Steenbergen
→ 4.5

Laakdal - Vorst, Steenbergen

DROGISTERIJ

Het Verguld Schape

Craque 'n Roll

renew

Mechelen, Ijzerenleen

Mechelen, Steenweg

Mechelen, Potterijstraat

Mechelen, Tichelrij

Borgloon, Steenstraat

Heers - Horpmaal, Op de Kriezel

Meer informatie over deze straten
en over de mineralogische straatnamen op :
<http://straat.mineralogie.be/index.html>

DE VESTINGEN
DE MULLEN
1910